

VÅLERENGA HISTORIELAG

MER GAMMELT ENN NYTT

ÅRGANG 17 NR. 2 - 2014

**Vålerengapresten
og førstereisgutten**

Side 3 - 4

**Les om: Tryllekunstner
og illusjonist Finn Jon**

Side 5 - 6

Fotoutstilling lørdag 11. søndag 12. oktober

Høst med variert program

Av Even Haugseth

Vel overstått sommer til alle sammen. Værmessig ble dette en av de bedre her i hovedstaden, så vi håper alle har ladet batteriene og er klare for en ny sesong. Historielaget er allerede godt i gang. Styret hadde sitt første høstmøte i slutten av august, og det er mye som skjer nå når sommeren er over.

2. september tok vi imot Oslo Museums medlemmer til bydelsvandring på Vålerenga. Også dette ble en flott kveld værmessig, og mange forventningsfulle fra hele byen møtte opp. Deler av turen var den samme som vi hadde på vår egen vandring i juni.

Undertegnede ledet vandringa. I tillegg hadde vi med oss Jarle Teigøy og en av VIF-bohemene Terje "Henger'n" Hellerud. Naturlig nok fikk idretten en sentral plass, for det er den mange forbinder med Vålerenga.

I Danmarks gate tok forfatter og beboer Tor Edvin Dahl oss med inn i sin egen bakgård. Der fortalte han om Synnøve Finden og hennes tilknytning til Vålerenga. Det ble en innholdsrik tur som ble avsluttet høytidelig med allsang utenfor kjerka: "Vålerenga kjerke".

Denne vandringa ble god reklame for bydelen vi er så stolte av.

Benytter herved anledningen til å takke de som stilte opp fra historielaget, og til Bård Teigøy som tok fine bilder. Noen av dem finnes inne i bladet.

9. september hadde vi høstens første medlemsmøte. I anledning grunnlovsjubileet hadde vi fått tidligere statsarkivar og historiker Per-Øivind Sandberg på besøk. Han imponerte med sin kunnskap om dette emnet. Vi fikk høre om viktige hendelser som skjedde i Europa før 1814, og vi fikk en bedre forståelse av hvorfor ting ble som det ble her i Norge. Det han fortalte om grunnlovsmennenes opphold på Eidsvoll, ble et muntert innslag på møtet. Etter en interessant og lærerik kveld kunne vi gå hjem med ny kunnskap at Eidsvollsmennenes innsats for 200 år siden har hatt store konsekvenser for dagens nordmenn. Hyggelig var det at Sandberg også hadde med seg sin kone, Kari, tilbake til Vålerenga. Hun vokste opp i Enebakkveien 25.

Årets fotoutstilling står snart for tur. Andre helg i oktober er vi stolte over å kunne invitere medlemmer og andre interesserte til nok et storarrangement i

Vålerenga kirke. Denne gangen er temaet BARN, og vi får et godt innblikk i hvordan oppvekst, lek, skole og fritid var på Vålerenga tidligere. Dette temaet burde være interessant for alle aldre, så vi oppfordrer alle til å ta med familie og kjente. Også i år har vi lagt mye arbeid i å få neste års kalender klar for salg til utstillinga. Den ble bra, så her er det mulighet for å sikre seg fine gaver i månedene framover.

På sesongens andre medlemsmøte, som finner sted 11. november, blir det et gjensyn med folkeminnegransker og forfatter Thor Gotaas. Vi har hatt gleden av å oppleve han før, og vi vet hvor underholdende han er. Mange kjenner han fra NRK hvor han har fortalt om sin gode kjennskap til norsk skihistorie. Denne gangen blir det et helt annet tema. Han vil fortelle om en ukjent del av utvandrerhistorien vår, om de norske sjømennene som endte opp på ei søppeldyngje i Brooklyn, New York. Gled dere!

Med dette vil styret få ønske alle velkomne til et variert høstprogram i laget vårt. Vi håper å møte riktig mange av dere framover.

Minneord:

Vålerengapresten og førstereisgutten

av Terje Paulsen

Per Henriksen og Terje Paulsen med velkjent sveis fra den tida. Bilde utlånt av Terje Paulsen.

Her er en liten sak til medlemsbladet som er basert på et telefonintervju jeg hadde med Per Haukeland. Han hadde etternavn Henriksen i barne- og ungdoms-åra. Det ble et godt vennskap mellom Vålerengakonfirmant Per og Sverre Kirsebom, som var prest i kjerka på 1950/60-tallet. Vi skriver 1962.

Per Henriksen gikk på Vålerenga skole, og det var snart tid for høytidelig konfirmasjon i Vålerenga kirke. Per skulle lese for presten, som da het Sverre Kirsebom, og møtte opp i menighetshuset titt og ofte. Kirsebom var kjent som et fantastisk medmenneske og en grepa, grei kar. Det det var ingen tvil om at hans forelesninger og tusener av bibelord føltes drepende kjedelig for de utålmodige unge. Dette var nok ganske vanlig rundt om i vårt land. En dag sa Kirsebom: «Gutter, nå tar

vi 5 minutter på trappa, og en røyk». Og Kirsebom stappa pipa si mens Per og gutta fant fram rullingsen. Så bar det inn igjen, til ny

og søvning forelesning...

Hockey-sesongen 61/62 var i full gang, og Per var på amfien og så hver eneste kamp. Han fortalte Kirsebom at han var helt hekta på hockey. Under neste kjedelige forelesning brøt Kirsebom av og sa: «Rekk opp handa alle som vil på amfien i kveld og se på hockeykampen Gamlebyen –Vålerenga.» Alle rakk opp handa, og så bar det ut av menighetshuset til den herlige kampen.

Dagen før overhøringa ble alle stilt opp foran benkeradene og skulle gjennomføre den siste test på de noe upopulære bibeltekstene. Kirsebom var slett ingen ubehagelig kommandant og delte ut lapper med fasit på alle svar til de tilstedeværende. Han ga beskjed om hvem han ønsket å stille spørsmål til på den store overhøringen i kjerka, og forsikret seg om at spesielt disse hadde fasitlappen under god kontroll.

Og da spørsmålene ble stilt og korrekte svar avgitt med kjerka proppfull av folk på den store dagen, satt alle foreldre i Vålerenga kirke og gispet etter pusten i begeistring over de enorme bibelkunnskapene til

Per Henriksen og søstrene Mette og Gro. Bilde utlånt av Per Haukeland.

Konfirmasjonsbilde med Sverre Kirsebom

disse flinke gutta. De skulle bare visst om lappene til Kirsebom... Per hadde mang en god samtale med sin venn og prest Kirsebom i Vålerenga kirke og nevnte at han hadde søkt hyre som førstereisgutt på båten «Simona» i rederiet Tschudi og Eitzen og skulle gå på Englandskysten. Da sier Kirsebom: «Jeg var sjømannsprest under krigen og fikk noen meget gode venner som kom til preknene mine der. Det var et par bosatt i Cardiff i Wales, og hvis du skulle komme dit en gang,

Per, må du prøve å få besøkt dem og hilse fra meg. Det ville glede både dem og meg så masse.»

Og Per dro til sjøs, med adresselappen fra Kirsebom i bukselomma! Og sannelig, en dag satte båten kurs for Cardiff. Per jumpet i land, kapret en drosje og viste fram lappen fra Kirsebom til sjåføren. Bilen stoppet og sjåføren sa: «Der er det». Per gikk bort, banket på, og ut kom en gammel, skrukkete kone. Per presenterte seg og overbrakte en hjertelig hilsen fra Sverre Kirsebom

til de to gamle. Det ble et rørende møte med masse tårer hos det gamle ekteparet og hos Per. De gamle hadde uforglemmelige minner fra Kirseboms ord i sjømannskirken i Cardiff og det herlige vennskapet som oppsto.

Vel tilbake ombord i «Simona» setter Per seg ned og skrevet til Kirsebom, med adresse presteboligen på Vålerenga. Sterke og gode ord om det rørende møtet i Cardiff, som ble til på grunn av to venner på Vålerenga som ønsket hverandre det aller beste i livet....

Leserbrev:

Knut Roar Westbyes minneord i "Mer gammelt enn nytt" nr. 2, 2014

Litt spesielt ble det med det bildet av Knut Roar. Der går han sammen med sin barndomsvenn og klassekamerat fra Vålerenga skole. Han heter Arild Aspegren og er fra Enebakkveien 25. Knut Roar var mye nede Enebakkveien og lekte som liten gutt, også oppover i ungdomsårene.

Så på en måte sier det bildet mer enn dere kunne vite.

Det handler om to barndomsvenner og om gode minner fra "barndommens rike". Arild er også medlem av historielaget og bor idag på Strømmen.

Hilsen Thordis Kjærstad

Vålerengas tryllekunstner og illusjonist Finn Jon - 75 år

Av Anne Teppen. Kilde: Wikipedia/Arbeiderbladet Bilder utlånt av Finn Johan Hauger

Tryllekunstneren fra Smålensgata slik vi kjenner han i dag.

Finn Johan Hauger ble født i 1939 på Vålerenga. Han bodde i Smålensgata og gikk på Vålerenga skole. Allerede som 6-åring begynte han å interessere seg for trylling. For oss som gikk på skolen samtidig med ham, var han berømt allerede da: - Verdensberømt på hele Vålerenga!

Men han gikk i læra og ble rørlegger og jobbet som det før han ble profesjonell tryllekunstner i 1964. Finn Jon vant flere konkurranser som tryllekunstner. I 1962, 1963, 1965 og 1966 ble han nordisk mester i magi, og så i 1964 ble han tildelt 2. premie under Verdens-

mesterskapet i Magi i Barcelona. Rørleggerkarrieren ble lagt på hylla, og engasjementer som tryllekunstner strømmet på. Han ble profesjonell tryllekunstner på heltid. Han opptrådte mye i Norge og i Nord-Europa og turnerte mye på sirkus. Glansnummeret var «Den Svevende Sølvkule» hvor en håndballstor metallkule svedde fritt i luften rundt ham. I 1968 fikk han fast engasjement ved Raymond Revuebar i London. På 1980- og 1990-tallet jobbet han på Crazy Horse Saloon i Paris. Fra 1995 har Finn Jon hatt regelmessig engasjement ved Tigerpalast i Frankfurt. I

tillegg har han opptrådt i Monte Carlo, Las Vegas og Tokyo.

Finn Hauger har mottatt en rekke utmerkelser for sin kreativitet, blant annet «Mandrake D'Or» tryllekunstens Gullpalme (Europa) og 2 ganger et Fellowship fra Academy of Magical Arts- tryllekunstens Oscar (USA). Han er evig medlem i Magiske Cirkel Norge.

Finn Jon ble tidlig kjent som den moderne mester i animasjon, telekinesis og levitasjon. Det sies at han kan få ethvert produkt til å bevege seg selv eller sveve i løse luften ved tankens makt. I tillegg til Den Svevende Sølvkule skapte han Den Dansende Mikrofon, hvor Finn Jon først synger i mikrofonen som deretter får sitt eget liv og danser foran ham på gulvet.

I Det Dansende Slips låner han et slips fra publikum som han «hypnotiserer» til å bli en slange som kveiler seg over gulvet, reiser seg opp og truer med å angripe. Finn Jon må tilslutt avlive slangen (slipset) med pistol. Han tryller også med sigarer, tennisballer og såpebobler.

Finn Jon står bak en rekke tekniske oppfinnelser: Bolt of Lightning (mutter som skrur seg av en skrue uten å berøres), Silver Stick (svevende tryllestav), The Nemo Switch Case (tankelesning), Esoteric (animert Kortstokk), Loops (generelt animasjonsverktøy) og Revolutionary Chop Cup (begerspillet).

Han er fremdeles aktiv som artist og kreativ utvikler selv om han formelt er pensjonist.

Hvis en slår på PC'n og søker på Finn Jon og så går inn på «Finn Jon – Best Company», er det en liten filmsnutt av tryllekunstneren i arbeid. Under «Magiske Cirkel Norge TV» kan en høre på et intervju med ham.

Her er klassen til Finn Jon 2 a/g i skoleåret 1947-48. Kan noen hjelpe til med navn på småguttene.

Her er et intervju av den store magikeren som 14-åring og 7. -klassing på Vålerenga skole. Intervjuet sto i Arbeiderbladet lørdag 30. mai 1953 på Vålerenga skoles egen side.

Li Zaxo alias Finn Hauger er farlig å komme ut for

Li ZAXO

Magikeren
intervjuet av Jan-
Erling Gul-
brandsen & Terje
Kleven, 7 ag.

Jan-Erling kunne ikke finne blyanten sin etter samtalen med Li Saxo, så han brukte tusjpenne isteden til tegningen.

Vi skal nå ha en prat med magikeren Finn Hauger, også kalt Li Zaxo. Han forteller oss at han har drevet og tryllet siden han var 6 år. Han er medlem av «Norske tryllekunstnerklubb». Og har også tenkt å bli medlem av «Den magiske ring», men han er enda for ung. Vi spør han: «Hva kreves det for å bli en god tryllekunstner?» «Det viktigste er å ha gode talemåter», svarer han, «men det er jo ikke av veien å ha litt fingerferdighet,» legger han til. Når man opptrer kan det jo hende at man gjør en bommert. Men da må man bortlede oppmerksomhe-

ten så publikum ikke fatter noen mistanke. – Vi spør ham: «Har du hatt noen merkelige opplevelser angående trylling?» «For så vidt har jeg ikke opplevd noe spesielt under forestillingen», svarer han. «Men jeg har hatt en pussig episode i en butikk. Jeg har et lite mystisk apparat hvor jeg kan trykke tikronesedler. Jeg sveivet fram en bunke med tiere, og forlangte en eske sjokolade. Men straks ble mistanken vakt, og sedlene ble gransket og følt på, på alle tenkelige måter. Vedkommende ekspe-ditrise kom til det resultat at sedlene var falske. Jeg ble derfor nektet å handle. Det pussige var at noen kamerater av meg som kom inn i forretningen en stund etter, også ble nektet å handle. Det var fordi de hadde nye sedler. Ekspe-ditrisen trodde derfor at de var falske, men det ble til slutt oppklart.» - Jeg skal ta fram blyantspisseren å spisse blyanten min, men.....blyanten er vekk. Den har enda ikke kommet til rette, og jeg har en sterk mistanke til vår venn tryllekunstneren.

Finn Johan Hauger som ung.

Allerede som 6-åring begynte han å interessere seg for trylling.

Bydelsvandring for oslo museum 2. september

Av Even Haugseth. Foto: Ida Lützow-Holm/ Bård Teigøy

Oslo Museum arrangerer bydelsvandring for medlemmene sine mange steder i hovedstaden. 2. september var det Vålerengas tur. Selvfølgelig måtte vi vise fram den interessante og severdige bydelen vår for de besøkende fra andre kanter av byen. Vi kalte like godt turen for "Vålerenga i våre hjerter".

Tor Edvin Dahl, Ida Lützow-Holm fra Oslo Museum og Even Haugseth i trappa utenfor Synnøve Findens ostefabrikk.

Historielagets leder Even Haugseth fortalte om gammel og nyere lokalhistorie. Turen varte i rundt to timer og startet ved Galgeberg, stopp ved bommen, gjennom Vålerenggata med stopp utenfor VIF's stiftelsessted i nr. 29. Så opp til Sotahjørnet, kolonihagen, Etterstadgata, Fridtjovs gate, Sveriges gate, Danmarksgata, for å ende opp mellom skolen, prestegården og Vålerenga kirke.

Tor Edvin Dahl tok oss med inn i bakgården sin i Danmarks gate. Fra trappa utenfor Synnøve Findens ostefabrikk fikk de frammøtte høre om bedriftens historie og om forholdet mellom Synnøve og hans bestemor Pernille Holmen.

Vålerenga er mest kjent utad for idrettsprestasjonene, så det var naturlig at Jarle Teigøy tok seg av den biten. Ivrig som han alltid er på dette, fikk de frammøtte høre om de viktigste begivenhetene. Ved skulpturen på Sotahjørnet fikk han god hjelp av en av bohemenene på VIF, selveste Terje "Henger'n" Hellerud. En spesiell og verdig avslutning ble det da "Vålerenga kjerke" ble spilt av over den medbragte høytaleren, og folk fikk synge med.

Viktige kvinner fra Vålerenga:

Svenske Neimi Lagerström fra Sveriges gate

av Anne Teppen og Ragnhild Strømme

Neimi Lagerström (nr. 2 fra høyre) sammen med "de store gutta" i Den Norske Hjelpekommité for Spania. Bilde utlånt av Arbeiderbevegelsens Arkiv og Bibliotek.

Neimi Serafia Lagerström, yrkeskvinneforkjemper, fagforeningsarbeider og deltaker i opprettelsen av Norsk Folkehjelp.

Neimi er født i Sverige 4. september 1897, men hun vokste opp i Norge. Hun var datter av Sven Oskar og Maria Lagerström som kom fra Sverige til Norge. Hun hadde to eldre og fire yngre søsken som alle ble født i Kristiania. Sven Oskar var smed og jobbet på Vålerengen Høvleri i Sverigesgate 15. I følge folketellingene i 1910 bodde familien Lagerström i Østerdalsgata 6. Men da Neimi ble innskrevet på Vålerenga skole i 1904, bodde hun i Sverigesgate 15. Neimi gikk på Vålerenga skole i d-klassen frem til 1. februar 1908. Hun begynte sin karriere innen bekledningsindustrien og ble veldig politisk interessert. I 1931 var hun fastlønnet sekretær og kasserer i Konfeksjonsarbeidernes Forening. Hun satt også i forbundsstyret i

Norsk Bekledningsarbeiderforbund. Neimi Lagerström var en konsekvent motstander av yrkesforbud for gifte kvinner. LO ga ikke opp yrkesforbudet for gifte kvinner før i 1936! I 1938 kom det opp igjen, men med blant andre Neimi som talskvinne, lot LO-kongressen yrkesforbudet falle en gang for alle.

I sekretariatet og i representantskapet i LO satt det så å si aldri kvinner. I 1934 kom Lucie Andresen med i sekretariatet som suppleant, og i 1938 overtok Neimi Lagerström. I 1939 kom både Johanne Rentz, Bergliot Mollestad og Neimi Lagerström med i representantskapet.

Høsten 1939 ble det fattet vedtak om å opprette Norsk Folkehjelp. I LO-sekretariatets møte 31. oktober ble følgende personer oppnevnt for å utrede saken nærmere. Hovedkasserer I.B. Aase, forretningsfører Albert Raaen, sekretær Neimi Lagerström og sekretær Haakon

Lie. Disse dannet det forberedende arbeidsutvalg sammen med Fredrik Haslund og medisinaldirektør Karl Evang fra Spania-komiteen.

Norsk Folkehjelp ble stiftet i 1939, som en videreføring av arbeidet flere organisasjoner hadde utført i det borgerkrigsrammede Spania, i det okkuperte Finland og nasjonalt med helseforbyggende arbeid gjennom Arbeidersaniteten. På det konstituerende stiftelsesmøtet møtte 60 representanter fra forskjellige landsomfattende lag og sammenslutninger. Fra den norske hjelpekomité for Spania møtte Albert Raaen, Fredrik Haslund, Karl Evang og Neimi Lagerström. Fra LO møtte formannen Konrad Nordahl, I.B. Aase, Lars Evensen, Ingv. Haugen, Nic. Næss og Martin Tranmæl. Fra Arbeidersanitetens Landsutvalg møtte Otto Johansen.

I dag driver Norsk Folkehjelp kamp mot landminer og klasevåpen. De er engasjert i kamp for urfolk og kvinners rettigheter. De driver frivillig ambulans- og redningsarbeid og en rekke andre prosjekter.

Neimi Lagerström fikk i sannhet en flott karriere med de «store gutta», og hun gjorde en flott og viktig innsats. Og tenk! Hun har bodd i Sverigesgate 15 og i Østerdalsgata 6 og gått på Vålerenga skole i 2,5 år!

Kilder: «Med nål og tråd gjennom 100 år», «Kvinner selv – sju bidrag til norsk kvinnehistorie», «Norsk Folkehjelp, 1939-1989; 50 år gjennom krig og fred», Wikipedia og norske folketellinger og Mandtalsbog fra Vålerenga skole (Oslo Byarkiv).

Redaksjonens anmerkning: Da den svenske "flygbaronen" Carl Cederström i 1910 hadde flyoppvisning på Etterstad, var Neimi (13 år) og hjalp til. Om det var fordi hun gjerne ville hjelpe sin landsmann, vites ikke.

Leserbrev:

Sveriges gate 15

Etter at NRK la ut dokumentaren fra Vålerenga "En treby i storbyen" på sitt nett-TV, har vi fått 2 henvendelser om samme sak: Bakgården i Sveriges gate 15. Den viser en forholdsvis stor bakgårdsbygning nesten like høy som forgården, og den har høy pipe.

Sebastian Lunde som flyttet inn i nabogården nr. 17 i 2001, sier at han husker noen brakker der. Både han og Espen Kolberg, som bor i forgården i nr. 15, lurer på om vi vet noe mer om hva bakgårdsbygningen ble brukt til.

Vi blir så nysgjerrige og spør May Aas som bodde i nr. 11 som barn. Hun sjekket med sin venninne som også husker bakgården fra 1945. May flyttet fra Sveriges gate i 1967. Da var bakgården under forandring.

-Jeg kunne se bakgården til nr.15. fra soveværelsesvinduet vårt. Det var et vaskeri der og et annet firma. Husker også trappa som førte opp til en høy førsteetasje til vaskeriet.

I adressebøkene for Kristiania og Oslo finner vi noen fakta:

1903: Sveriges gate 11 (Vaalerengens Høvleri). Sveriges gate 15 Vaalerengens Høvleri. Sveriges gate 15 - Bakgård: Vaalerengens Høvleri. Sveriges gate 17/19 - Vaalerengens Høvleri.

1913: Sveriges gate 15 - Forgård: Eies av H.A. Breien - Vaalerengens Høvleri. Sveriges gate 15 - Bakgård: 1-3: Høvleri.

1918: Sveriges gate 15 - Bakgård: 1-3: Høvleri og snekkeri. Sveriges gate 17/19/21: Oplagstomt (Den norske Børste- og Penselfabrik A/S).

1927: Sveriges gate 15 - ingen bedrifter, kun boliger.

1929: Sveriges gate 15 - Bakgård: 1. etasje: Vaskebjørn Vaskeri, 2. Rekvitalageret Aakre Løvis & Co. 3.-4. etasje: Butikmonteringen A/S.

1934: Sveriges gate 15 - Bakgård:

1. etasje: Vaskebjørn Vaskeri, 2. etasje: Østdahl & Co. Børste og Penselfabrik, 3. etasje: Staubo Apparatfabrikk, 4. etasje: Staubo Salve A/S fabr. av radio, Arktik A/S radio- og agt.

1945: Sveriges gate 15 - Bakgård: 1.etasje: Vaskebjørn Vaskeri, 2. etasje: Østdahl & Co. Børste- og Penselfabrik, 2.-3. etasje: Staubo Apparatfabrikk.

1955: Sveriges gate 15 - Bakgård: 1. etasje Vaskebjørn Vaskeri, 2. etasje: Østerdahls Penselfabrik.

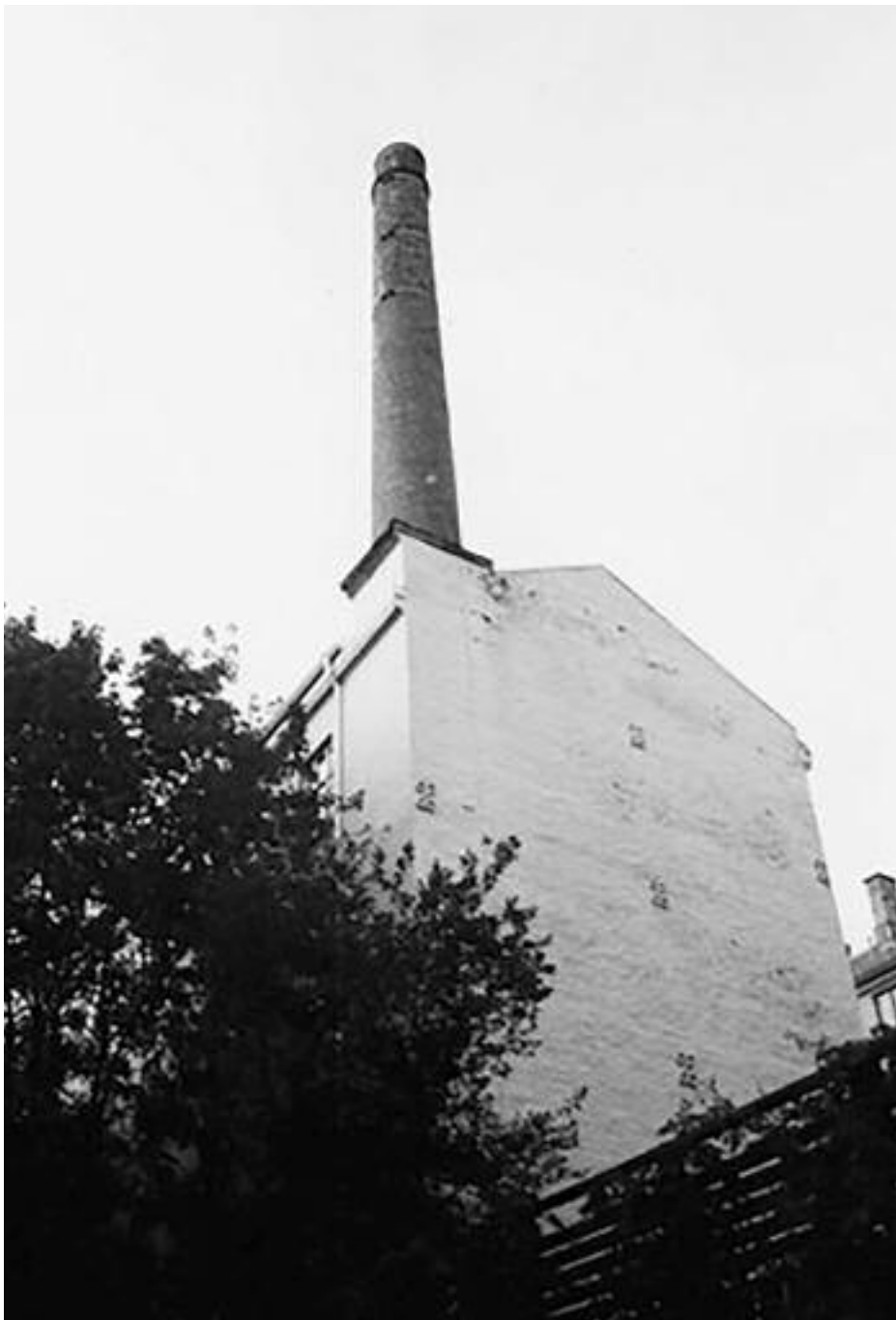
1965-66: Sveriges gate 15 - Bakgård: 1. etasje: Vaskebjørn Vaskeri, Henvall, Fred arbeider, 2. etasje: Østerdahls Penselfabrik, Scanplast A/S Børster, Bosnes Brødr. boktr.

Ragnhild Strømme er god til å lete fram mye og mangt, og hun fant dette:

Forgården er en murgård bygget i 1895, opprinnelig med butikk i 1.etasje og 3 leiligheter. I 2., 3. og 4. etasje var det 6 ett- eller toroms leiligheter i hver etasje. Byggherre var murmester Hansen i Lakkegata 34. Det var bryggerhus i kjelleren, tørkeloft og dumpedo i oppgangen. I 1979 var eieren Knut Grindheim. Leilighetene ble brukt som leiligheter for firmaets ansatte.

1910: Hele 90 personer fordelt på 20 huster, bodde i gården inkl. bakgård. Husleia varierte fra 11 og 15 kr per måned ettersom størrelsen på leiligheten, flere av beboerne var ansatte ved Høvleriet. Bakgård ble bygget samtidig som forgården, i 1895, samme byggherre. Den ble bygeanmeldt som bolig med 4 leiligheter i 1., 2., 3. og 4. etasje, 6 leiligheter, så fabrikk. I folketellinga for 1910 står det at Vaalerengens Høvleri har hele bakbygningen.

Når virksomheten startet vites ikke

Etterlysning:

Hvor lå "Kålåker'n"?

Jeg kommer nettopp fra begravelsen til min manns tante, Randi Johnsrud, som ble født og vokste opp på Vålerenga. Hun ble 97 år, og hennes eldste datter, Tone Furvik, skrev omtale av henne. Randi var hele livet en sprek dame, og hun var etter sigende den eneste jenta som hoppet på ski i "Kål-åker'n". Det er litt uvisst hvor denne befant seg, men trolig fra kirken og ned mot Kværnerdalen? Der gikk også andre i familien på ski. Har noen andre hørt om denne kålåker'n?
Hilsen Kari Larsen
Hakadal, 4. september 2014

helt, men i 1979 er det registrert kunststoffabrikk, Synfiber AS (plan - og bygningsetatensregister) helt frem til riving i 1999.

Rivemelding! Bakgården ble i 1987-88 fullstendig utbedret men ble likevel vedtatt revet i august 1997. Gården inneholdt da næringsarealer for Synfiber As v/Grindheim (kunststoffabrikk). Av sakspapirene kommer det frem at det hadde foregått en diskusjon om rivingen i årevis. Argumentet var at bakgården lå innklemt i kvartalet som dannes av Sveriges gate, Islandsgata, Orknøygata og Fridtjovs gate og skyggela store deler av omkringliggende bebyggelse samtidig som det stjal verdifullt uteareal for boligene i kvartalet. Dessuten medførte næringsvirksomheten en god del trafikk inn i kvartalet. Rivingsarbeidet ble igangsatt i 1999.

Så da vet vi ganske mye om Sveriges gate 15's bakgård.

Takk til gutta som kontaktet oss om dette! Stor takk til jentene som fant ut så mye.

Opplysninger fra: Plan - og bygningsetatens reg.- Sefrakminner 1979. Adressebøker for Oslo, Oslo byarkiv - kart og folketellinger.

Leserbrev:

Bydelsvandring på Vålerenga i "Mer gammelt enn nytt" nr. 2, 2014

Stor misforståelse i siste medlemsblad. i referatet fra bydelsvandringa. Baptismenigheten på hjørnet av Vålerenggata og Enebakkveien eksisterer fortsatt, den har bare kutta navnet Eben Ezer og noen har endret adressen til dette huset fra Enebakkveien 16 til Vålerenggata 2.
Hilsen Milton Raiby

Redaksjonen takker så mye til Milton som selv har bodd i huset. Dette vet vi jo. Vi lover å bringe dette til vår Oslo-guide.

Medlemsmøte tirsdag 9. september 2014 i menighetssalen, Vålerenga kirke.

av Håkon Engh Foto: Bjørn Granlund

Even Haugseth ønsket velkommen til ca. 70 (+) frammøtte. De som eventuelt ble hjemme på grunn av landskampen i fotball mot Italia, hadde hatt større utbytte av å komme til oss!

Even orienterte først om kommende begivenheter. Årets fotoutstilling vil ha barn som hovedtema. I den forbindelse vil vi også forsøke å framstille et barneværelse og et klasserom. Hvis noen har gjenstander de mener er av interesse for dette, ser vi gjerne at de tar kontakt med en av oss i styret.

Så overtok Per-Øivind Sandberg med foredraget "Grunnloven 1814 - rammen for våre liv i dag". Sandberg er forfatter, historiker og tidligere statsarkivar. Referenten var på forhånd litt skeptisk. Var det mulig å si noe nytt om "mirakelåret" 1814, som vi har hørt om nesten daglig i hele dette jubileumsåret? Skepsisen var fullstendig ubegrunnet! Sjelden har vi fått så interessant stoff framført mer spennende, engasjerende og humoristisk! Først trakk han opp de historiske og politiske forutsetningene. Årene 1770-1805 var gode tider i Norge. Danmarks nøytralitet i konflikten mellom England og Frankrike skapte stor etterspørsel av norsk fisk og tømmer til gode priser. Så ødela Lord Nelson den franske flåten ved Trafalgar i 1805 og gjorde en invasjon av England vanskelig for Napoleon. Hans eneste mulighet var å få tak i den dansk-norske flåten, verdens nest største. England hindret dette gjennom det såkalte "flåteranet" i 1807. Det førte igjen til danskkongens skjebnesvangre valg om å slutte seg til Frankrike. Engelsk blokade stoppet så å si all norsk import og eksport. Samtidig slo kornavlingene feil, og resultatet var hungersnød og elen-

dighet. Allerede i 1809 begynte folk å sulte i hjel.

En fredsavtale mellom Danmark og Sverige i 1810 hindret ikke at det fortsatt var stor spenning i Norden, bl.a. ble Finland erobret av Russland fra Sverige.

Napoleons mistet så 300.000 soldater i det famøse felttoget mot Russland, og det ble begynnelsen på slutten.

Sverige ble lovet Norge som krigsbytte for å gå med på engelsk side. Det fristet den nyvalgte svenske kronprinsen Jean Baptist Bernadotte, senere kong Karl Johan, mer enn å risikere en krig med den mektige tsaren for å få Finland tilbake. Og slik kommer vi til året 1814. Det begynte med dansk nederlag mot Sverige.

Kort fortalt ble Norge formelt avstått av Danmarks konge, men den nye grunnloven med sine 110 paragrafer, som Karl Johan til slutt nølende aksepterte, hindret fullstendig svensk kontroll og ga Norge stor grad av selvstyre.

De 112 valgte "grunnlovsmennene" møttes på Eidsvoll 10. april 1814.

57 var embetsmenn (inkludert militære), 37 bønder og 18 fra handelsstanden. Av embetsmennene var halvparten prester. To av mennene var analfabeter, én var bare 17 år og altså umyndig. Gjennomsnittsalderen var 42 år.

De nordligste fylkene var ikke representert. Foredragsholderen mente det er god grunn til å tro at de ville ha brakt mer liv og humor i de langvarige

forhandlingene. Det var nemlig bare et lite mindretall av representantene som sa noe som helst. Om en av dem ble det sagt at han "åpnet munnen ved to anledninger; når han spiste og når han snorket". De berømte ordene fra undertegnelsen, "enig og tro til Dovre faller", kan gi inntrykk av at ukene på Eidsvoll var preget av idyll og vennskap, men det var langt fra tilfelle. Presidenten, visepresidenten og sekretæren

signerte loven den 17. mai, representantene den 18. og prins Kristian Fredrik den 19. Onde tungar har forresten påstått at representantene umulig kan ha vært i stand til undertegne noe som helst den 18., for da var de fyllesjuke etter "utagerende festing" dagen før. Samme hva sannheten er, så ga de oss den mest liberale og framtidstrettede grunnlov i verden. Med nødvendige og fornuftige tilpas-

ninger gjennom 200 år danner den fremdeles gode rammer rundt nordmenns liv. Og den har lagt grunnlaget for at Norge i dag sies å være verdens beste land å bo i.

Etter foredraget var det som vanlig hyggelig prat ved bordene og salg av vafler og kaffe

Neste medlemsmøte blir tirsdag 11. november. Vi har vært så hel-

dige å få tak i forfatteren og folke-minnegranskeren Thor Gotaas. Han har skrevet et stort antall bøker, som er oversatt til mange språk. Denne gangen vil han fortelle om "Ørkenen Sur", ei avfallsdyngje i Brooklyn som ble "hjem" for mange norske sjømenn i mellomkrigstida. Kjenn deres besøkestid og møt fram for å høre denne spennende og lite kjente historien!

Husk å kjøpe den nye kalenderen for 2015

Med mange fine bilder og tekster om Vålerenga. En perfekt jule- og nyttårshilsen til familie og venner. Kan bestilles hos Bjørn Granlund, tlf. 901 80 290 eller e-post: foto@valerenga.org

Pris kr. 100,-

+ evt. porto

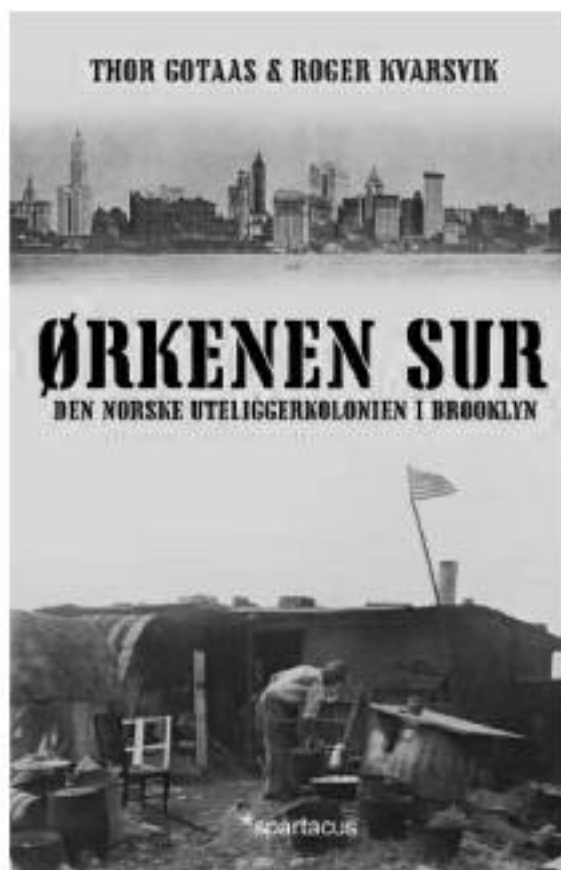
Vålerenga historielag
MEDLEMSMØTE 11. NOVEMBER
kl. 19:00 i menighetssalen Vålerenga kirke

Ørkenen Sur

Den norske uteliggerkolonien i Brooklyn

Folkeminnegransker
og forfatter Thor Gotaas
snakker om de norske
sjømennene som bosatte seg
på ei søppeldyngje i Brooklyn
i mellomkrigstida.

Dette er en ukjent del
av norsk utvandringshistorie,
som viser hvor tøft det kunne
være å overleve i storbyen.

Thor Gotaas tar med noen eksemplarer av boka for salg.
Etterpå blir det kaffe og vafler for salg slik vi pleier. Ta med kontanter.

Også denne gangen er vi glade hvis de som har mulighet, kan ta med seg en
stol fra gangen inn i salen når de kommer og sette den tilbake når de går. Takk!

Velkommen!

Kjenner du noen i Klasse 7b 1944-1945

For snart et år siden fikk et nytt klassebilde til samlinga vår, og vedlagt lå et hyggelig brev fra Anne-Marie Tendø som bor på Skotterud. Fra 1933 til 1963 bodde hun på Vålerenga. De fleste årene hun gikk på Vålerenga skole, var den okkupert av tyskerne. Undervisningen foregikk da rundt omkring i mer eller mindre egnede lokaler.

Anne-Marie spilte også håndball på VIF for mange år siden. Hun har skrevet opp fornavnene til klassevenninnene sine: Bakerst: Erna, Tove Gerd, Marit, Rigmor, Bjørg, Gerd og Rigmor. I midten: Ella, Ragnhild, Karin, Gullborg, Anne-Marie, Turid, Åse, Norma og Inger. Foran: Reidun, Ingerid, lærerinne Signe Øverland, Berit og Tove In-

geborg. Kanskje flere kjenner disse smilende jentene som avsluttet sin omflakkende skolegang på Vålerenga fredsvåren? Vi skulle gjerne hatt etternavnene på dem også. En stor takk og hilsen går til Anne-Marie på Skotterud for at historielaget fikk enda et fint bilde, og for at vi kunne bruke det i medlemsbladet.

I "Mer gammelt enn nytt" nr. 2, 2014 etterlyste vi navnene på klassebilde 2afl i 1961/62.

Vi fikk svar fra flere, og de mest fyldige navnelistene kom fra to av de som selv var med på bildet, Inger Aarøe Klausen og Lasse Knarbo. De fleste navnene er samstemte, og Inger har føyet til etternavnene jentene ble hetende etter hvert i parentes.

Bakerst fra venstre: Unni Kullbraaten (Johannessen), Bjørg Paulsen (Heggen), Inger Aarøe (Klausen), Ingeborg Ottersland, Jan Wold, Tore Hage, Stein Hagen, Torill Snedrud (Mathisen), Lasse Knarbo og "frøken" Anna Høivik.

Midterste rekke fra venstre: Anne Margrethe ? (flyttet

tidlig), Mette Fredriksen (Dahl), Lisbeth Arnesen (Bækkelund), Willie Yang, Frode Bøhn eller Nicolaisen, Elisabeth Iversen (Gaathje), Anne Sjøen (Mikalsen), Bjørg Andersen (Espensen) og Britt Møllerud (Nygård). Sittende fra venstre: Else Sjønnesen, Mie? (flyttet tidlig) Hanne Pedersen (Beckmann), Finn-Otto Martinsen, Hallstein Økland,

Guthorm Berge, Vidar Ingjær, Kjetil Grønvold, Erik Hovden og Kjell Sætre.

Dessverre er både Lisbeth og Guthorm døde, forteller Inger. Lasse legger til at flertallet av de andre treffes hvert tiende år til klassefest, med utgangspunkt i det året de gikk ut fra Vålerenga skole, dvs. 1967. Da startes det på skolen, så "lysløypa" fra pub til pub og ender enten opp på

Hotell Helsfyr, eller de siste gangene på Smia.

Klassekamerat Willie bor i Japan, men flyr ens ærend til Oslo for å gå på klassefest.

Lasse forteller stolt at han etter mange år i "utlendighet" har flyttet hjem til Etterstad, og et par av jentene i klassen har flyttet til Ensjø.

HUSK VÅLERENGA HISTORIELAGs

FOTO

UTSTILLING

Tema: BARN - oppvekst - lek - skole og fritid på Vålerenga

lørdag 11. og søndag 12. oktober

kl. 12.00 - 16.00 i menighetssalen, Vålerenga kirke

Kom, se og hør!

Noen stikkord: Barnerom fra 1960-tallet - Gammelt klasserom - Barnehjemmet ved Galgeberg - Masse "nye", gamle klassebilder fra Vålerenga skole - "Nye Jarlen kino"; Gamle filmer fra Etterstad og Vålerenga - Barnearbeid - Barneidrett - "Barnetimen for de minste" - Barneløker og regler - Veteranbrannbil - Hjelp med slektsforskning - **Tombola** for barna - kun 1 krone loddet!

Krambu med mange godbiter bl.a. vår nye bildekalender for Vålerenga 2015

Lotten - Salg av kaffe, saft og vafler (vi tar ikke kort)

Har du bilder som vi ikke har, ta dem med så kopierer vi på stedet.

Gratis inngang- velkommen!

VÅLERENGA HISTORIELAG

Publikasjonsnr.:
ISSN 1890-9094

Vålerenga Historielag
Hedmarksgata 2
0658 Oslo

Vålerenga Historielag
på internett:
e-mail: epost@valerenga.org

Ta en titt på vår nettside:
<http://valerenga.org/>

Bankkonto: 0530 04 78222

SALGSTORGET

Bestilling:
foto@valerenga.org
eller tlf. 901 80 290.

VIF-bok:
Heia Vål'enga!
Kr. 450,- + porto

Historielagets pin:
Kr. 50,- + porto.

Arrangementskalender høsten 2014:

Fotoutstilling lørdag 11. + søndag 12. oktober
kl. 12.00-16.00

Medlemsmøte tirsdag 11. november kl. 19.00

HUSK Å NOTERE DETTE I KALENDEREN!

Styret i historielaget:

Leder:
Even Haugseth

Kasserer:
Gro Shakesby

Sekretær:
Håkon Olav Harald Engh

Styremedlem:
Bjørn Granlund

Varamedlem:
Bjørn Arild Gjerdalen

Varamedlem:
Haide Østreng

Varamedlem:
Wenche Ekstrøm

Arbeidsgrupper

**Fotoutstillingsgruppe/
kalendergruppe:**
Kontakt: Even Haugseth
Mobil 938 01 902
E-post: leder@valerenga.org

Fotogruppe:
Fotografering, innsamling og
avfotografering av bilder:
Kontakt: Bjørn Granlund
Mobil: 901 80 290
E-post: foto@valerenga.org

Idrettsgruppe:
Om bydelens idrettsmiljø
Kontakt: Bjørn Arild Gjerdalen
Mobil: 909 19 250
E-post: bjorn@grandhotell.net

Medlemsavisa:
Fred-Arild Ruud
Mobil: 936 65 243
E-post: outline@gmail.no

Støtt oss via Grasrotandelen:

Hvis du tipper, spiller lotto eller
joker og vil gi overskuddsandelen
til Vålerenga Historielag, klipp ut
og ta med kortet og vis det til
tippekommisjonæren.
Husk å ta med strekkoden på nytt
dersom du fornyer tippkortet.
Takk for støtten!

JEG STØTTER

VÅLERENGA HISTORIELAG

- bydel med sjel

Organisasjonsnummer: 890364462

